

מכון מפרשים לחקר והוראת הפסיכותרפיה
בית הספר למדעי ההתנהגות, המכללה האקדמית תל אביב יפו

טיפול בשיטת "המעטפות"

עבודה טיפולית פרטנית לקידום מיומנויות חברתיות בגיל בית ספר יסודי (גיל החביון)

מרצה: ד"ר חנה פישר

היקף הקורס: 16 שעות אקדמיות

קורס מקוון

תיאור הקורס:

בגיל בית ספר יסודי (גיל החביון) עולה משמעותית השכיחות של ילדים הסובלים חברתית ונדחים בכיתתם (Killen & Rutland, 2022). בהתאם לכך, הרווחה הרגשית שלהם עלולה להיפגע משמעותית. תחושות שליליות מלוות ילדים רבים בגיל החביון כגון: חוסר ביטחון במעמד החברתי בכיתה, חוויית היותם נעדרי משמעות, חסרי ערך ובלתי אהובים על ידי חברי כיתתם. ההשלכות של תחושות אלה קשות הן בהווה והן על המשך ההתפתחות בכל התחומים (Reinhard et al., 2020).

הקורס הנוכחי מכון את הטיפול בילדים הסובלים מבחינה חברתית אל מיומנויות חברתיות מסוג שונה, מיומנויות חברתיות-רגשיות **קבוצתיות** המתפתחות בגיל החביון (L-SEL: Latency-(Social Emotional Learning). מיומנויות אלה ייחודיות לגיל החביון והן שונות מהמיומנויות החברתיות-רגשיות המתפתחות בשלבים מוקדמים או מאוחרים לחביון, שהן לרוב בינאישיות.

הגישה העומדת בבסיס הקורס, נשענת על תיאוריה התפתחותית פורצת דרך לפיה, הבסיס להתפתחות המיומנויות החברתיות הקבוצתיות בחביון הוא התפתחות היכולת של הילדים ל"זרימה קבוצתית" (social flow). ילדים בגילאים אלו מפתחים גמישות מחשבתית, רגשית והתנהגותית, כך שהם מסוגלים להיפרד מדמויות משמעותיות של הורים ומבוגרים ולהתחבר בהתאמה ובסנכרון אל חברת ילדי כיתתם, השואפת לעצמאות קבוצתית ו"זורמת" על פי נורמות חברתיות מתחלפות במהירות, ושאותן הילדים קובעים בעצמם. ילדים דחויים חברתית מתקשים לפתח מיומנויות אלה בשל קושי ועיכוב במעבר למטלה ההתפתחותית של גיל החביון. "שיטת המעטפות" היא שיטה קצרה (בין 5-10 מפגשים), הנותנת עזרה ראשונה להשבת הילד הדחוי לשדה החברתי.

ניתן לשלב אותה בטיפול ארוך טווח. היא כוללת מרכיבים דיאגנוסטיים וטיפול במוקדי הקושי המעכבים את ההתפתחות.

מה נלמד בקורס?

- בקורס נלמד על הקשר בין ה"זרימה" עם חברת ילדי הכיתה ובין הנורמות החברתיות, התפתחות העצמאות הקבוצתית, ההיררכיה החברתית, דחייה חברתית, הפרדה מגדרית, התפתחות מוסרית חברתית, התפתחות אמפתיה חברתית ועוד.
- נלמד כיצד לזהות מצבים של ילדים אשר סובלים חברתית ושאינם "זורמים" עם הקבוצה,
- נלמד להבין ולפרש מצבי "חסימה בזרימה" וכן נלמד לטפל בהם בטיפול פרטני – "טיפול במעטפות" לילדים הסובלים חברתית.
- הקורס יסלב למידה תיאורטית פסיכודינמית אודות ההתפתחות של "עצמי-חברתי-קבוצתי", עם לימוד, תרגול ואימון בכלי טיפולי "טיפול במעטפות" להשבת הילדים הסובלים חברתית לשדה החברתי.

מטרות הקורס:

- להקנות למשתתפות/ים את היכולת לשלב עבודה טיפולית יום יומית עם מטופלים אשר סובלים חברתית.
- ללמוד כיצד לסייע לילדים בטיפול פרטני להשתלב בתוך קבוצה ולפתח מיומנויות חברתיות-רגשיות וקבוצתיות-כיתתיות
- רכישת כלים לזיהוי חסמים בזרימה החברתית.
- ללמוד כיצד להדריך הורים בנושאים חברתיים.

אודות המרצה:

ד"ר חנה פישר גרפי, פסיכולוגית חינוכית מומחית, פסיכותרפיסטית (בגישת פסיכולוגית העצמי), ביבליותרפיסטית. פיתחה פרדיגמה התפתחותית חדשנית לשלב החביון, הכוללת בתוכה את התופעות הרווחות בגיל כמו דחייה חברתית, חרם, אלימות, שיימינג ועוד. פיתחה בהתאם לתיאוריה, שני כלים טיפוליים: האחד, טיפול פרטני "טיפול במעטפות" והשני התערבות כיתתית במסגרת תכנית חיצונית במשרד החינוך בשם "מאני לאנחנו". בנוסף, עוסקת במחקר ופרסמה עד כה ספרים ומאמרים בנושא. מטפלת, מדריכה ומלמדת אנשי טיפול וחינוך.

מועדי הקורס: 6 מפגשים בימי **שני** :

בתאריכים: 28.04.25, 05.05.25 בין השעות 18:00-20:15

בתאריכים: 12.05.25, 19.05.25 בין השעות 18:00-19:30

בתאריכים: 09.06.25, 26.05.25 בין השעות 18:00-20:15

פירוט לגבי היקף כל מפגש מופיע בהמשך בפירוט תוכנית הקורס.

- היקף הקורס הוא 16 שעות אקדמיות.
- **דרישת נוכחות:** זכאות לתעודת סיום הקורס מותנית בנוכחות ב-75% מסך מהמפגשים.
- בסיום הקורס יקבלו המשתתפים תעודה מטעם מכון מפרשים לחקר והוראת הפסיכותרפיה והמכללה האקדמית תל אביב יפו.

קהל יעד:

פסיכולוגים מומחים ומתמחים, עובדים סוציאליים קליניים או עובדים סוציאליים בעלי תואר שני עם ניסיון בעבודה טיפולית, מטפלים בהבעה ויצירה בעלי תואר שני, פסיכיאטרים, קרימינולוגים קליניים וסטודנטים לתואר שני בפסיכולוגיה, יועצים ויועצים חינוכיים.

עלות הקורס:

אנשי מקצוע: 1,140 ש"ח

מתמחים, סטודנטים לתואר שני ובוגרי המכללה האקדמית תל אביב יפו: 940 ש"ח

ביצד נרשמים:

- ניתן לשלוח מייל הכולל את שמכם המלא, מספר טלפון לחזרה, ושם הפעילות בה אתם מתעניינים לכתובת: Mifrasim@mta.ac.il
- לשאלות ובירורים נוספים ניתן להתקשר במספר : 0525438064
- ליצירת קשר דרך אפליקציית WhatsApp - [לחצו כאן](#)

תכנית הקורס:

מפגש 1	הקניית ידע התפתחותי
3 ש"א	סקירת תיאוריות פסיכואנליטיות והתפתחותיות לגיל החביון החל מפרויד ועד ימינו. לימוד פרדיגמה התפתחותית חדשה לגיל החביון, מאפיינים פסיכולוגים של ההתפתחות בשלב החביון.
מפגש 2	הקניית ידע התפתחותי
3 ש"א	העמקת ההבנה ההתפתחותית לתופעות נפוצות בגיל כגון חרם, אי שיויון חברתי, נורמות התנהגות שליליות ועוד
מפגש 3	לימוד שיטת המעטפות
2 ש"א	לימוד שיטת טיפול פרטנית בילדים דחויים חברתית – טיפול במעטפות – עזרה ראשונה להשבת הילד הדחוי לשדה החברתי.
מפגש 4	לימוד שיטת המעטפות

2 ש"א	אימון והתנסות בשיטת הטיפול לפני התחלת הטיפול במטופל.
מפגש 5	תיאורי מקרה והתנסות בשיטה
3 ש"א	פרקטיקום: תרגול, אימון והדרכה ב"טיפול במעטפות"
מפגש 6	תיאורי מקרה והתנסות בשיטה
3 ש"א	פרקטיקום: תרגול, אימון והדרכה ב"טיפול במעטפות"

רשימת קריאה:

בינשטוק, א. (2003). אספקט פנומנולוגי של תופעת הדחייה החברתית בבית הספר היסודי ובחטיבת הביניים בקרב תלמידים תקינים חברתית. דוקטורט, אוניברסיטה עברית.

גריג, ג., זימברדו, ג. (2010). מבוא לפסיכולוגיה, כרך א', פרק 10, עמ' 493-501, תל אביב: אוניברסיטה פתוחה.

פישר, ג. ח. (2015). ילדים דחויים חברתית. תל אביב: רסלינג

פישר, ג. ח. (2018). מדחייה חברתית לילד שמח בבית ספר. ירושלים: כרמל.

פישר, ג. ח. (2023). חרם כמגן ההתפתחות בחביון. תל אביב: רסלינג (בתהליך)

Fisher, G. H (2019). New Perspectives on Happiness and Mental Wellbeing in Schoolchildren. A Developmental-Psychoanalytical Explanation of the Latency Stage, Routledge

Fisher-Grafy H, Meyer S. Exploring Intergroup Peer Exclusion: Validation of the Latency Social-Psychological Developmental Questionnaire (LSPD). *Children*. 2023; 10(3):543.

<https://doi.org/10.3390/children10030543>

Fisher-Grafy, H., Rinat, H. "You Have No Place in the World": Social Rejection as a Developmental Mechanism in Middle Childhood—Latency. *Contemp School Psychol* **27**, 170–181 (2023). <https://doi.org/10.1007/s40688-022-00445-1>

Killen, M., Rutland, A., Yip, T. (2016). Equity and justice in developmental science: Discrimination, social exclusion, and intergroup attitudes. *Child Development*, 87(5), 1317-1336.

Rubin, K., Bukowski, W., & Parker, J. (2006). Peer interactions, relationships, and groups. In N. Eisenberg, W. Damon, *psychology: Social, emotional, and personality development* (6th ed., 3, pp. 571-645). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons & R.M. Lerner (Eds.), *Handbook of child*